

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 8 Maj 1820.

Ludvig XIII:s Födelse, Henrik IV:s
och Maria af Medicis' Son.

(Slut från N:o 36.)

Förlossningsakten räckte tjugutvå och en fjerdedels timme. Den gode Konungen öfvergat henne ej ett ögonblick, utom af högsta nödvändighet; men äfven då skickade han beständigt och lät fråga huru det stod till. Drottningen var mycket bekymrad deröfver, att Hertigen af Vendome*), som ännu var ganska ung, torde liana vägen in i rummet. Men han var längesedan der, ehuru Drottningen ej blifvit honom varse. Den lilla näsvisen frågade mig den ena gången efter den andra: "Nå min fru, när blir det? hvad får hon?" — Det kommer an på mig, var mitt korta svar. — "Men, min Gud! inföll han med liflighet — är då barnet inte färdigt ännu?" — Å jo, svarade jag, men om det blir gosse eller flicka, det gör jag som jag behagar. — "Ack, ropade han, min bästa fru Boursier, om så är: mettez-y les pièces d'un fils." — Sedan medikamentet hade dämpat det onda, och det afgörande ögonblicket närmade sig, märkte jag, att Drottningen gjorde våld på sig för att icke skrika. Men jag bad henne att ej göra det, emedan hon deraf lätteligen kun-

de få en svullen hals. — "Min allrabästa vän!" ropade Konungen som oftast, "så skrik då — jag ber dig, skrik så mycket du vill — — — få bara inte en svullen hals!" — — — Drottningen begärde nu att komma under pavillonen på förlossningsstolen. Det skedde, och Prinsarne stodo midt emot henne. Jag satt på en liten stol vid Drottningens fötter. Sedan förlossningen var lyckligt förbi, gömde jag hastigt Dauphin på mina knän och vecklade in honom i linne, så att ingen, utom jag sjelf, fick veta barnets kön. Jag fann den nyfödda ganska matt, ty han hade lidit mycket. Jag utbad mig genast vin af Herr de Lozerais, och när kammartjenaren lemnade mig buteljen och en sked, kom Konungen till mig. — Ers Majst, sade jag, vore det annat folks barn, så visste jag nog hvad jag gjorde. — "Nå, hvad gjorde ni då?" — Jag skulle taga vin i munnen och gifva det åt barnet; ty dess mattighet får ej längre fortfa. — "Min goda mamma! sade Konungen, och höll buteljen för min mun — gör du som du skulle göra åt hvar och ett annat barn." — Jag gjorde så, och barnet sög begärligt hvad jag gaf, och återhemtade sig snart.

Det undföll mig ej, att Konungen, blek och nedslagen, aflägsnade sig från mig och gick till spiselden. Han visste ännu icke hvad Drottningen hade skänkt honom. Jag såg mig hastigt om efter Fru

*) Naturlig son till Henrik den Fjerde.

Renouillere, för att gifva henne det af-
 talta tecknet, på det *hon* skulle få den
 lyckan att taga Konungen ur sin bedröf-
 velse. Men hon var just nu sysselsatt att
 värma den stora sängen, hvarföre jag vän-
 de mig till Fru *Gratienne*. "Fort," ro-
 pade jag, "värm en linda!" hvilket var
 signalen. Hon flög till Konungen med
 underrättelsen. Men han ville inte tro
 henne, utan sköt henne temligen omildt
 ifrån sig med de orden: "Det låter jag
 "inte inbilla mig. Om det vore en pojke,
 "så hade jag längesedan sett det i fru
 "Boursiers ögon." — — — Men, Sire, det
 är verkligen så. Har inte Fru Boursier
 sagt Ets Maj: det förut, att man inte skul-
 le märka det minsta i hennes ansigte? —
 "Det är väl santt," svarade Konungen;
 "— — — men om det vore en pojke,
 "hur i all världen kunde hon då visa ett
 "sådant hvardagsansigte?" — — I detsam-
 ma inträdde Fru *Renouillere*. När hon
 såg, att han stötte ifrån sig fru *Gratienne*
 i så elakt lynne, kom hon springande till
 mig; och knappt hade hon förstått min
 mening, förr än hon släppte ner sin lilla
 kappa (*deiroussa son chaperon*), neg myc-
 ket djupt för Konungen och sade: "Fru
 Boursier har hviskat mig i örat, att det
 är en Prins!" — Hastigt återlick Konan-
 gen sin färg, och sagta smög han sig för-
 bi Drottningens säng, kom till mig, lade
 sin mun till mitt öra och sade ganska
 röd: "Är det santt, min kloka mamma?
 — — — Är det verkligen en pojke?" —
 — — Men oaktadt alla mina försäkringar
 derom, ville han ändå ej tro mig. "Akta
 dig väl," sade han, "att inte göra mig nå-
 "gon fåfång glädje: det skulle kosta mitt
 "lif." — Hvad var att göva? Jag lyftade
 helt litet på den nyföddas linne, likväl
 så mycket, att hufvudsaken ej kunde und-
 gå honom. (Drottningen skulle ingenting
 bli varse.)

Nu aflägsnade sig den värdige fadren
 några steg, upplyste sina händer mot him-
 meln, och stora tårar nedföllö från hans
 kinder — jag säger ej för mycket: stora

som små ärter. — Sedan han åter samlat
 sig något litet, frågade han ganska ifri-
 et, om jag ännu ingenting upptäckt för hans
 Gemål? hvarpå jag, enligt sanningen, svar-
 rade nej, och bad honom sjelf göra det
 med all möjlig försigtighet. Derpå närma-
 de han sig till Drottningen, kysste henne,
 och sade: "Min bästa vän . . . du har
 lidit ganska mycket . . . Men derföre har
 Gud också visat oss den stora Nåden att
 höra våra böner . . . Hvad tycker du? . . .
 det är en präktig och vacker pojke!" —
 Drottningen hopknäppte sina händer, och
 tårar utbrusto i hennes ögon. Denna gläd-
 jepost angrep henne så haftigt, att hon
 föll i någon mattighet. — Men Konungen
 i sitt fröjderus märkte det ej, utan gick
 från den ena Prinsen till den andra, om-
 lämnade alla menniskor, sprang till dör-
 ren, uppryckte den och lat en hvar utan
 åtskilnad komma in, till ett antal af om-
 kring tvåhundra personer. Trängseln tog
 så öfverhand, att man knappt kunde röra
 sig och bara Drottningen i sin andra säng.
 Naturligtvis var detta för mig högst obe-
 hagligt. Konungen märkte det, kom till
 mig och klappade mig på axeln med de
 orden: "Blif inte ond, mamma lilla; poj-
 "ken tillhör hela världen, och alla skola
 "ha sin glädje af honom!" (Jag bör ej
 glömma, att allt detta skedde kl. 10 på
 aftonen, Torsdagen den 27:de Nov. 1601,
 jemt nio månader och fjorton dagar efter
 Deras Majestäters förmålning.)

Jag lagade mig nu i ordning att *ac-
 comodera Monsieur le Dauphin*, hvilken
 hans Guvernant, Fru *de Montglas*, åt mig
 öfverlemnade. Herr *Herouard* steg fram
 till mig, och begynte från detta ögonblick
 sin tjänst hos Dauphin. Han såg huru jag
 tvättade honom med vin och vatten och
 beklådade honom dervid uppmärksamt på
 alla sidor, till dess jag åter hade lindat
 honom. Konungen var beständigt i rörel-
 se, tog den ena efter den andra vid han-
 den, förde honom till Dauphin och pre-
 senterade honom i egen person. Alla när-
 varande föllo hvarandra om halsen och

Högtidlig Duell, år 1522.

lyckönskade hvarandra till den glada händelsen. Med ett ord, Spektaklet var så allmänt, och flera damer af första rangen voro så utom sig af glädje, att de omfamnade sina egna domestiker.

Sedan Monsieur le Dauphin hade fått sin ratt, återställde jag honom till Fru de Montglas, som nu öfverlemnade honom till Drottningen. Modren kastade på honom en ganska nöjd blick (*le vit de bien bon oeil*), och lät Fru de Montglas, åtföljd af hans antagna *Lif-Medicus* och Kammarfruar, bära honom i sitt rum. Men knappt var han der, förr än menniskovimlet och trängseln åter börjades. Om ej Pavillonen skyddat honom, dit ingen vågade inträda utom Guvernantens tillstånd, så hade han ej ägt någon fristad. Ty Konungen hade knappt släpat in den ena hopen, förr än han kom med den andra.

Från det ögonblick Drottningen var förlossad, lät Konungen inflytta sin säng i hennes sängkammare, och hvilken han ej öfvergaf förr än hon var aldeles tillfrisknad. Hon föreställde honom ofta vådan af detta nattvak för hans helse; men han var obeveklig, och tänkte blott på hennes. Han ville aldeles icke ensamt öfverlemnas henne åt andras vård.

— — Följande dagen, när jag kom till Dauphin, fann jag Konungen, hans syster, alla Prinsar och Prinsessor församlade i hans rum. Dauphin skulle ha nöddop. Jag ville draga mig tillbaka, men när Konungen blef mig varse, ropade han: "Kom in, kloka mamma! Du kan nog stanna kvar. För tusan (*ventre saint gris*)" fortfor han, och vände sig till sällskapet — "jag har sett mycket folk i mina dagar, men någon så förbehållsam som den der frun har jag aldrig känt. Höll hon inte min son i sina näfvar med så kall blod, liksom det varit en unge af jag vet inte hvem! — Och det var ändå en Dauphin, således en varelse, som inte har kommit till verlden i Frankrike på ättie år!"

Pietro Torelli och *Hieronimo Anca*, tvenne ynglingar, härstammande från gammal adel i Saragossa, voro oskiljaktige vänner, dels genom en nära skyldskap, dels genom sympathiserande tankesatt. Men händelsen kastade emellan dem ett obetydligt träto-äpple, som så förbittrade dem, att de utmanade hvarandra på värja utan sekundanter. De slogos på en aflägsen plats, och tillfälligtvis hände det, att Anca papperade värjan utur sin motståndares hand. Men han gjorde intet oädelt bruk af sin seger. Begge försonade sig hjertligen, och Anca gaf sitt hedersord, att ingen skulle få veta huru striden slutades.

Men olyckligtvis hade en prest på afstånd varit ett obemärkt vittne härtill, och ehuru det tillhörde hans kall att som en fridens härold förebygga, men ingalunda stifta, en ny oenighet, var han ganska beställsam att från hus till hus bära omkring denna händelse i staden. *Torelli* underrättades snart härom genom tjänstfärdiga örontassläre, och han kunde ej förmoda annat, än att *Anca* hade brutit sitt löfte, och ehuru denna bedyrade motsatsen, samt äfven upptäckte ryktets upphofsmän, kunde den förre ej blidkas. Han trodde sin ära besläckad, och ville endast med blod aftvä denna fläck.

Under samma tid anlände Kejsar Carl V. till Valladolid. Detta tillfälle begagnade de förbittrade ynglingarne, och anhöllo hos Hans Kejsarliga Maj:t, att efter konungariket *Castiliens gamla sed tillåta ett offentligt envig, och allernädigst dertill utsätta ort och tid.*

Kejsaren förviste dem till *Conneta-beln* i Castilien, som gjorde sig all möda att försona dem, men fåfångt. Som han nu i slikt fall enligt rikets lagar var förbunden att efterkomma deras önskan, kallade han de begge kämparne att mötas på torget i Valladolid den 28:de December, för att ridderligt afgöra sin träto.

Korrt förut inhägnades med ett skrank en bestämd plats på detta torg, 50 steg lång och 30 bred. Längsefter skranket, in- och utvändigt, nedsattes en dubbel rad med lansar i jorden, utanföre till 5 och innanföre till 6 fots höjd. På ena sidan gjordes tvenne upphöjningar, hvaraf den ena bar Kejsarens thron med en gyllne himmel och en betäckning af guld-tyg. Den andra, utsirad med dyrbara siden-draperier, var för Connetabeln. Midt emot dessa upphöjningar såg man en mindra, ämnad åt de stridandes anhöriga. På begge sidor om skranket hade man uppslagit tvenne tält, hvori kämparne skulle anlägga sin rustning. Marken var tjockt öfvertäckt med sand.

På den utsatta dagen, kl. 11 på förmiddagen, anlände Kejsaren först, och uppsteg på sin thron. Man öfverlemnade till honom en förgylld staf, som skulle tjena att sluta striden, så snart Kejsaren kastade densamma på stridsplatsen. Framför honom tågade mycket hof-folk, och efter honom följde en mängd Drabanter, trumpetare och pukslagare. Korrt derpå kom på en spanok gångare Connetabeln, en vördnadsvärd gubbe, hvars skuldror betäcktes med en gyllne mantel. Honom omgäfvö fyrtie rikt prydde adelsmän. Sex skrifvare, kladde i gult sammet, redo efter honom; deras hästar voro öfverhöjde med himmelsblå sidentäcken. Såsom Kunglig Ståthållare bars svärdet framför honom, likväl i dess slida, emedan Kejsaren sjelf var närvarande. Tätt efter honom gick hans vapendragare.

När Connetabeln var på platsen, helsade han på Hans Kejsarliga Maj:t med en djup bugning, uppsteg sedan på sin tribun och satte sig. Rundt omkring skranket stod Kejsarliga Lifgardet till häst och fot, för att tillbakahålla den påträngande folkmassan.

Nu trädde Torelli, som utmanare, inom skranket. Han bar en korrt af guld och silke virkad tröja, fodrad med mårds-
skinn. Han ledsagades af Spanska Amiralen, Hertigen af Vejara, samt af en förnäm Kunglig Officer som sekundant, och af många flera af rikets magnater. Framför honom buros han rustning och vapen. När han kom framför Kejsaren, betygade han honom sin vördnad, sedan äfven Connetabeln, hvarpå han förfogade sig i sitt tält.

Straxt derpå framstod äfven Anca, alldeles klädd som den förre, endast med den åtskillnad, att tröjan var fodrad med hermelin. Honom ledsagade en Markgrefve af Brandenburg, jemte andra Grefvar och Herrar. Liksom Torelli lät han vapnen bäras framför sig, iakttog samma ceremoniel, och gick i sitt tält.

Efter en korrt paus lät Connetabeln kalla begge till sig och en prest framträdde. Begge måste fatta prestens hand, lägga två finger på Crucifixet och Evangelium och svärja, att de på god tro ville försvara en förmodeligen rättvis sak, icke använde något bedrägeri eller förbudna konstgrepp, hvarken genom förtrollande örter eller stenar, utan endast och allenast genom kropp- och själskrafter och med St. Georgs och den heliga Guds Moders bistånd segra eller dö.

Sedan eden var aflagd, bar man begge vapen i en kista till Connetabeln, som sorgfälligt undersökte dem och lät väga deras rustningar, hvilka ej fingo äga mindre än nitie markers vikt, men väl mer. Kämparne begäfvö sig nu åter till sina tält, och skickade till hvarandra hvar sin adelsman, som skulle intyga huru de iklädde sig sina vapen, på det allt bedrägeri måtte undvikas.

(Slut e. a. g.)

N:o 38 utgifves nästa Fredag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS, 1820.